Congresul voluntarilor de război

Pelerinajul la cimitirul eroilor.— Serviciul religios.— Asistența.— Cuvântările

(Foto GRIGORESCU)

Voluntarii de război în fața cazinoului municipal.

Constanța, 26 August

Congresul general al asociației voluntarilor de război din România, ținut azi dim. la Constanța, a prilejuit o măreață manifestație patriotică, constituind un eveniment local din cele mai importante.

Congresiții au sosit în localitate încă de Sâmbătă seara, fiind întâmpinați în gara locală de voluntarii constănțeni în frunte cu d. ajutor de primar Scipio Vulcan, președintele asociației centrale și al filialei locale, cari au făcut camarazilor lor o caldă și entuziastă primire și totodată s'au îngrijit de buna lor găzduire.

Intre cei sosiți, pentru prima oară la un congres voluntăresc sunt și voluntarele române, din marele război, în frunte cu d-na col. Natalia Tudosie, președinta acestei asociații.

PELERINAJUL LA CIMITIRUL EROILOR

Duminecă dim. câte o delegație dela fiecare filială participantă, în frunte cu d. av. Scipio Vulcan, președintele asociației centrale, au pornit încolonați având drapelele în frunte la cimitirul eroilor din Constanța, unde au depus o coroană, în memoria celor căzuți pentru realizarea idealului național.

SERVICIUL DIVIN DELA CATEDRALA

Dela cimitirul eroilor, voluntarii au revenit în oraș, încolonându-se în piața centrală a orașului și după ce au trecut pe la sediul filialei Constanța, s'au îndreptat spre catedrala episcopală, unde s'a oficiat de către un sobor de preoți, de față fiind și reprezentanții autorităților civile, un serviciu divin.

Dela catedrală, voluntarii încolonați s'au îndreptat spre cazinoul municipal.

DESCHIDEREA CONGRESULUI

In sala de festivități a cazinoului municipal, frumos ornată cu drapele naționale, s'a deschis, într'un cadru măreț, congresul, primul cuvânt rostindu-l d. *Ion Gavrilescu*, primul vice președinte al filialei Constanța, care a salutat delegațiile.

D. JEAN I. BOTEZ, în numele comitetului central al asociației, a spus că alegerea Constanței pentru ținerea acestui congres, nu a fost făcută la întâmplare. Constanța și Dobrogea reprezintă pentru neamul românesc, un ținut de istorică afirmare românească și românismul ei vorbește prin urmele strămoșilor noștri pe cari le găsim răspândite peste tot, documente ce nu pot fi puse la îndoială și peste cari nu se poate trece cu ușurință.

Este ales d. arhitect REMUS ILIESCU, ca președinte de vârstă al congresului. D-sa aduce mulțumiri pentru această cinste ce i s'a făcut. Se procedează apoi la constituirea biroului după cum urmează: av. Scipio Vulcan, președinte, d-na col. Tudosie, vice președinte, Ștefănescu-Brăila, Dumitriu-Buzău, Berechet-Argeș, Dragoș Câmpu Lung, Pârvulescu, Vidrighin și Iliescu-București, membri.

D. av. SCIPIO VULCAN, președintele asociației ,declarând congresul deschis, spune că primul gând trebue îndreptat către Majestatea Sa Regele. (Intregul congres manifestează îndelung pentru Suveran ,iar muzica militară intonează Imnul Regal).

D-na col. NATALIA TUDOSIE, președinta asoc. voluntarilor, după ce mulțumește organizatorilor congresului și în special d-lui președinte Scipio Vulcan, arată rostul secției feminine a asociației și își exprimă dorința ca printr'o strânsă colaborare, să realizeze ceva trainic pentru viitorul de mâine al țării.

D. JEAN BOTEZ, prim cenzor al asociației, arată cum s'a pornit la constituirea asociației, și schițează doleanțele voluntarilor de război întru realizarea cărora se va strădui conducerea actuală a asociației și cari se rezumă la conferințe cu caracter patriotic, ridicarea unui monument al voluntarilor de război, împroprietărirea voluntarilor și acordarea de scutiri de taxe pentru elevi, copii ai voluntarilor.

D. GEORGESCU-Ploești propune ca pentru întreținerea sentimentului de camaraderie între voluntarii din întreaga țară, să se organizeze escursii în mai toate orașele țării, escursii cari să fie urmate și de manifestații patriotice voluntărești.

D. N. BARBU, vice-președinte al centralei A. V. R., după ce aduce mulțumiri organizatorilor congresului, se ocupă de rostul asociației și mai cu seamă de funcționarea ei din punct de vedere administrativ, făcând apel la conducătorii de filiale să se conformeze dispozițiunilor statutelor.

In încheiere, d-sa aduce mulțumiri camarazilor pentru fericita alegere a d-lui avocat Sc. Vulcan, la conducerea asociației, prin care cea mai mare parte din deziderate vor începea pe calea realizării.

CUVANTAREA D-LUI SCIPIO VULCAN

Luând cuvântul spune următoarele: Congresul Asociației voluntarilor din război 1916-1918 din Vechiul Regat, fixat pentru anul acesta, la Constanța, este un fericit prilej de îndoită bucurie: întâiu pentru că ați ales metropola Dobrogei ca loc al distinsei reuniuni voluntărești și apoi, pentru că prin prezența d-voastră, în cetatea Tomitană, aduceți un suflu de cald patriotism și de aduceri aminte ale glorioaselor clipe la care ați participat la înfăptuirea României noastre iubite. Atât în calitate de reprezentant al Municipalității, cât și de reprezentant al d-voastră, sunt bucuros să vă întâmpin cu un salut de bun venit și vă urese succes în lucrările congresului, rodnice pentru asociația noastră și o ședere cât mai plăcută, în timpul scurt, pe care îl veți petrece în orașul nostru.

Cred că este de a mea datorie, ca înainte de a face anumite observațiuni, ce vor servi ca îndreptar viitoarei noastre activități și țelurilor de împlinit, ale asociației, să ne aducem aminte de toți voluntarii de război, cari și-au jertfit viața în războiul pentru întregirea neamului.

In cinstea acestor vrednici și pilduitori fii ai neamului se cuvine cu toată smerenia să păstrăm un minut de reculegere.

(Se păstrează reculegerea).

In continuare vorbitorul aduce omagiile sale tuturor acelora cari au condus asociația Numește printre aceștia pe d-nii Plătăreanu și căpitan Const. Dudescu.

In continuare vorbitorul spune. Asociația s'a născut din necesitatea de a păstra legătura sufletească între toți acei, cari au înțeles să-și facă datoria sfântă către țară, cu o clipă mai înainte ca vârsta lor să fi impus această conduită, sau deși în vârsta de a satisface aceste obligațiuni erau scutiți printr'o legiuită cauză.

Ce vor voluntarii de război?

Este timpul să se știe de toată lumea, că voluntarii nu s'au asociat, ca să revendice anumite drepturi pe planul moral și material. Suntem rău înțeleși, când suntem socotiți ca oameni, cari ne am alcătuit o asociație numai ca prin ea să smulgem cât mai multe avantagii morale și materiale.

Voluntarii din război cer să li se recunoască marele merit de a fi participat și contribuit în măsura tinereții lor energii, la înfăptuirea unui ideal, pentru care atâta generații au sperat și chiar suferit și să rămâie gestul lor ca pildă de patriotism și dragoste de neam.

Pentru aceasta sunt mândri, că prin Inalta înțelepciune a Majestății Sale Regele, au dreptul să poarte o insignă a voluntarilor de război, cari să-i distingă printre ceilalți valoroși combatanți.

Voluntarii mai sunt mândri, că li s'a acordat medalia Ferdinand I, cu spade pe panglică, pentru că această distincțiune se acorda numai acelora cari au contribuit prin merite deosebite la unirea țărilor surori cu patria mumă.

S'a obținut un decret lege, prin care copiii voluntarilor sunt îndreptățiți, a fi scutiți de taxele școlare. Dispozițiile acestui decret trebue să se transforme în realitate și copiii voluntarilor să se bucure de acest aventaj. Marea majoritate de voluntari de război sunt nevoiași și pentru ei este un mare avantaj în a nu fi supuși la suportarea marilor sarcini, pe cari în special învățământul secundar le reclamă.

Nu suntem din aceia, cari cred că eroismul trebue soldat pe seama sarcinilor statului, însă nu putem să nu afirmăm, că o politică înțeleaptă nu exclude dreptul celor, cari și-au făcut datoria față de țară și de neam.

D. Scipio Vulcan spune congresiștilor, că pentru câștigarea unor drepturi va întocmi un studiu complect cu date statistice și cu informațiuni din alte țări și că cu astfel de arme va porni la luptă.

După cuvântare, d. av. Scipio Vulcan a propus și congresul a votat următoarea:

MOȚIUNE

Astăzi, 25 August 1940, s'a ținut în sala Cazinoului Municipiului Constanța, congresul anual a voluntarilor de război 1916-1919, la care au participat un număr de aproape 500 de membri.

Congresul în unanimitate a luat următoarea deciziune:

1) Se va continua în mod activ pentru reușita complecă a deziderateior membrilor asociației.

Se va întreprinde o vie activitate pe tărâmul cultural și patriotic prin conferințe, festivaluri și publicitate.

Aceasta în conformitate cu dispozițiunile art. 4 din statut.

2) Se va studia și realiza o mișcare economică printre voluntarii din toată țara, prin crearea unei cooperative de aprovizionare și consum.

3) Se va îngriji ca revista „Luptători voluntari" să aibă o apariție regulată, fiind singurul organ care creiază o legătură sufletească între camarazi.

4) Se vor reorganiza filialele din punct de vedere administrativ și juridic. Se fixează ca localitate pentru noul congres orașul Brașov.

TELEGRAME EXPEDIATE

Totodată congresul a hotărît trimiterea următoarei elegrame:

Majestății Sale Regelui,

„Voluntarii din războiul 1916-1919 din Vechiul Regat, ostași credincioși ai Majestății Voastre, întruniți în congres anual ținut la Constanța își îndreaptă cu toată bucuria gândul către Marele lor Suveran și ca prinos al sentimentelor lor de profund devotament pentru Tron și Dinastie ,vă roagă să primiți urarea lor entuziastă de multă sănătate pentru Majestatea Voastră și Măria Sa Marele Voevod de Alba Iulia.

Să trăiți Majestate!"

Președintele Asociației voluntarilor de război
Scipio Vulcan

*

Deasemenea s'au mai expediat telegrame, d-lor: Ion Gigurtu, prim ministru, general David Popescu, general Niculescu și d-lui prof. George Brătianu, președintele de onoare al asociației.

MASA CAMARADEREASCA

După închiderea congresului, a urmat o masă camaraderească la restaurantul „Vraja Mării", unde au toastat pentru Suveran d. avocat Scipio Vulcan, iar pentru voluntari d. ajutor de primar Traian Constantinescu

După amiază voluntarii au făcut excursii la Mamaia, Eforie și în largul mării, iar seara au părăsit localitatea.

C NEICU

Cutreerând țara moților

Armata în ajutorul țăranilor. — Naționalismul țăranilor din regiunea Hălmagiu. — Cooperativa sătească și marile avantajii aduse populației

Brad, 25 August

In ziua când am sosit în târgușorul Hălmagiu din jud. Arad, am avut fericita ocazie să văd cum ostașii noștri dădeau ajutoare la adunarea recoltei celor rămași acasă.

Un ostaș de o rară înțelegere în această regiune a Hălmagiului este d. maior **Luchian** care n'a pregetat o clipă să contribuie cu ostașii la adunarea recoltei țăranilor.

I-am văzut pe toți muncind ca și pe ogorul lor și-am văzut fraternitatea acestor ostași, din toate colțurile țării, pentru ogorul strămoșesc. La Hălmagiu — ca și în oricare alt colț al Ardealului românesc — naționalismul și dragostea de pământul stropit cu sânge și lacrimi de eroi, sunt două noțiuni cari se confundă.

Eram în biroul preturei, unde d. pretor Victor Bârgău vorbea fățește cu o țărancă din comuna Acina (astăzi Avram Iancu) și care — fiindu-i bărbatul concentrat — spunea cu hotărîrea specifică tuturor românilor: **„renunț la orice ajutor pentru concentrați, dar să nu se dea nici o palmă din Ardealul românesc".**

Interesându-ne mai de aproape de acțiunea românească a d-lui maior Luchian și a ostașilor săi, am constatat că'n preocuparea tuturor este și renovarea bisericilor. Astfel, în deplină înțelegere cu părintele protopop Ștefan Bogdan, se va proceda la completa renovare a bisericii din Hălmagiu. Această biserică a fost stâlp al tuturor vremurilor de restriște ale românilor, regiunea aceasta fiind numită de istoricul ardelean d. Silviu Dragomir „Triumful ortodoxiei la Hălmagiu".

COOPERATIVA HALMAGEANA

Pentru ca populația să nu fie speculată de comercianții străini — în majoritate evrei — câțiva români de suflet, în frunte cu d. Aurel Cătană, s'au gândit să înființeze o cooperativă, unde să fie valorificate toate fructele și producția țăranilor din regiune și de unde să se poată aproviziona — pe prețuri omenești — cu diferite articole, fiindcă la Hălmagiu — ca'n orice localitate unde se poate câștiga ușor — s'au îngrămădit evreii.

Pentru ca să se vină cât mai mult în ajutorul cooperativei din Hălmagiu, este urgent necesar un ajutor din partea statului, căci numai așa se va putea veni în ajutorul regiunei și numai așa populația se va putea aproviziona de aici pe prețuri modeste.

In ceeace privește localul cooperativei, ar fi necesar să se mai mărească.

Sunt prea multe articole cu care trebuie să aprovizioneze populația. In timpul adunatului de mere, actualul local este necorespunzător. Apoi mai este necesar un hambar pentru porumb, căci așa se poate păstra mai bine.

De mare importanță este și un atelier, pentrucă am văzut în toamna trecută locul în care făceau moții butoaie pentru mere și nu aveau unde se învârti.

Nu-i vorbă că această cooperativă a luat ființă numai de un an și ceeace a făcut până acum este de admirat, dar față de hărnicia moților pentru a lucra, este necesară mai multă comoditate.

Ne amintim de frumoasa impresie ce-au făcut-o acești moți unei delegații germane, care a venit astă toamnă pentru a cumpăra mere, și cari s'au mirat de puterea de lucru a românilor.

I-a mirat foarte mult rezistența lor de-a lucra continuu, iar sănătatea ce se vedea la fiecare, i-a făcut să se convingă că este adevărat proverbul „că'n pieptul românului bat două inimi".

Toate nevoile de mai sus se vor realiza treptat, pentrucă la conducătorii acestei cooperative există o mare voință și o nepreocupeîtă dragoste de a se valorifica produsele românești și de a fi luat comerțul din mâinile evreilor.

Micu Delabășești

Situația demografică a județului Arad

Arad, 26 August

Față de evenimentele în curs, credem interesant să arătăm situația demografică a județului nostru, urmând, ca într'o corespondență specială să arătăm pe aceea a orașului.

Astfel, județul nostru are 225 comune. Dintre acestea, 176 au majorități absolut românești și 4 cu majorități relative, iar 2 cu populație amestecată. Ungurii au majoritatea în 23 comune, iar germanii în 17. Numărul populației este de 346.768 dintre cari: 246.389 români; 47.104 unguri; 39.327 germani și 13.948 alte națiuni.

Din repartizarea pe comune rezultă, că în 44 comune procentul românilor este de 100%, în 116 comune procentul românilor e între 80—99% iar în 16 comune procentul românilor e între 60—79%.

In cele 23 comune ungurești, românii mai totalizează 30—45% în 5 comune și 17—29% în alte 4 comune. In cele două comune cu populația amestecată procentajul populației este următorul: Nădlag: 30% români, 4% unguri, 14% germani și 52% slovaci. In comuna Mureșel: 26% români, 36% germani și 36% unguri. Restul de 2% alte naționalități.

Cifrele de mai sus, arată în mod clar situația noastră în județul Arad și ele nu mai au nevoe de nici un comentar sau argumentație. Aceasta și pentru acecea, că datele de mai sus sunt foarte apropiate de datele cuprinse în statisticile tendențioase ale fostei stăpâniri.

s. m.

„VEDETELE RAPIDE"

O vedetă rapidă germană

„Vedetele rapide" sunt cunoscute de multă vreme. Ele au existat, și în timpul războiului dintre statele Americei de Sud și de Nord (1861—1865); în timpul războiului ruso-turc (1877—1878) și în timpul războiului ruso-japonez (1904—1905).

In ultimii ani, construirea de vedete rapide a luat un avânt extrem de mare. Astfel de vedete au putut fi folosite cu succes și în timpul războiului mondial.

Vedeta rapidă este cea mai mică unitate militară, având o greutate de 10—60 de tone. In schimb însă este cea mai rapidă unitate de război. Tipul cel mai nou ajunge să parcurgă până la 100 km. pe oră.

Arma principală a vedetei rapide este „torpila". „Barca torpilă", cum i se mai spune, de 60 tone, posedă până la 5 torpile. In afară de torpile, ea este înarmată cu: bombe submarine, artilerie ușoară, mitraliere anti-aeriene; deasemenea posedă un aparat, producător de fum artificial, care o pune la adăpost de ochii inamicului.

Raza de acțiune a vedetei este limitată până la maximum 1000 km. Misiunea ei principală constă în torpilarea marilor vase de război. Are avantajul că fiind de dimensiune mică, nu poate fi descoperită atât de ușor de forțele inamice. Mai ales în timpul nopții sau în timp cețos. barca torpilă, este foarte periculoasă, când vasul atacat nu mai poate evita torpila îndreptată împotriva sa, și nici să se folosească de artileria de pe bord, ca să atace la rândul său pe dușman, mic. dar extrem de periculos, prin jocul ce-l desfășoară în jurul acestui colos.

In actualul război, vedetele rapide joacă un rol extrem de important, fiind o armă periculoasă și greu de combătut de marile unități navale.

Construirea acestor vedete rapide se face în foarte scurt timp mai ales că sunt și ieftine.

E. P.

Cum sunt sfidate legile la Satu-Mare

Satu-Mare, 25 August

Ministerul muncii a dat o dispoziție, ca toate magazinele și întreprinderile evreești să fie deschise și Sâmbăta.

La Satu-Mare, unde majoritatea magazinelor sunt evreești, comunicatul ministerului muncii nu a fost luat în serios, magazinele urmând și pe mai departe să rămână cu obloanele trase în această zi.

In fața acestei sfidări, adusă legilor, poliția orașului Satu-Mare, a dat o ordonanță prin care se prevăd pedepse cu amendă și închisoare, iar pentru recidiviști ridicarea și anularea brevetelor.

Insă, și această ordonanță — a doua, a poliției — nu a fost luată în serios, Sâmbătă, magazinele stând închise ca într'o zi de repaos duminical.

Opinia publică românească din localitate se întreabă, — și pe drept cuvânt, — care sunt măsurile luate împotriva acestor străini aruncați de vânturile Galiției în această țară ospitalieră și până când se va mai tolera sfidarea tuturor legilor țării?

Este îndeajuns de cunoscut, că la Satu-Mare toate magazinele și întreprinderile comerciale sunt în mâinile evreilor, îndeosebi magazinele de coloniale.

Sâmbăta, când orice gospodar are nevoia unei aprovizionări cu alimente și coloniale pentru Duminică, se vede în imposibilitate de a cumpăra ceva, deoarece evreii nu înțeleg să respecte ordonanțele date de autorități.

Dacă legea lor nu le dă voie să țină deschis Sâmbăta, să li-se ridice toate brevetele, dându-li-se la atâția români, cari sunt dornici a pătrunde în comerț, încurajați însă de autorități.

In ceeace privește deschiderea magazinelor în ziua de Sâmbătă, autoritățile ar trebui să aplice aspre măsuri asupra vinovaților, iar la a doua sfidare, să li se anuleze brevetele.

Activitatea străjerească in județul Someș

Dej, 23 August

Legiunea străjerească din județul Someș, de sub conducerea d-lui profesor Octavian Carajanu și profesoarei Livia Banu, în dorința de a contribui la marea operă de ajutorare, și-a jertfit timpul de recreație, lucrând la diferite instituții și colectând diferite obiecte și ajutoare pentru cei nevoiași.

Astfel în orașul nostru, au fost distribuiți la diferite instituții publice, 205 străjeri, cari prin munca lor au înlocuit, cu deplin succes, pe cei plecați pentru apărarea granițelor țării.

Afară de această contribuție prin muncă personală, străjerii au mai adunat și distribuit următoarele sume:

Pentru sinistrații din regiunea Simișnei 1435 lei, pentru familiile concentraților 27.574 lei, iar pentru refugiații din Basarabia și Bucovina 6656 lei precum și efect și îmbrăcăminte în valoare de 40.000 lei.

Dela începutul lucrărilor agricole, străjerii din legiunea Someș au dat nu prețios concurs cetățenilor lipsiți de brațe de lucru, astfel încât până în prezent au fost lucrate de străjeri peste 43.520 lughere de pământ din întreg cuprinsul județului.

Tinem să remarcăm contribuția dată de stolul de străjeri din comuna Mănăstirea de sub conducerea d-lui Drăgan Cantemir, care a adunat suma de 2450 lei și 64 bucăți cămăși, ștergare, ghete, bocanci etc.

Deasemenea stolul de străjeri al scoalei primare din comuna Cuzdrioara de sub conducerea d-rei Valeria Mureșanu a adunat îmbrăcăminte în valoare de 2000 lei.

La opera de ajutorare a contribuit cu multă însuflețire stolul de străjeri din comuna Vale de sub conducerea învățătoarei d-ra Muresan Melania care a colectat îmbrăcăminte și alte obiecte folositoare pentru refugiați, în valoare de circa 5000 lei.

Deosebit de valoroase au fost contribuțiile stolurilor de străjeri din comunele: Mogoșeni de sub conducerea d-lui Rus Ilie. Lemniu de sub comanda d-rei Livia Mureșan. Salatiu conduse de d-ra Elena Hodis, apoi Minitiul Gherlei de sub conducerea d-rei Lucretia Horea, Glod, Bunești, Teocul de Jos, Ciceu Mihăești, Răzoare, Apatiu și Libotin.

—x◆x—

Premiarea unor pictori și sculptori din Transilvania

Cluj, 26 August

Potrivit tradiției de a sprijini toate manifestările culturale și artistice de pe aceste plaiuri, asociația culturală „Astra" a organizat în Septembrie anul trecut o expoziție de artă plastică ardeleană, în sala mare a Colegiului academic Regele Carol al II-lea.

Frumusețea și valoarea artistică a tablourilor și sculpturilor expuse, specificul ardelenesc ce s'a demonstrat în fiecare lucrare expusă și capacitatea tinerilor noștri pictori și sculptori a determinat conducerea „Astrei" să acorde diferite premii de încurajare, cari au fost adjudecate de către o comisie pentru cele mai talentate și reușite lucrări.

Astfel, din fondul obținut dela ministerul cultelor și artelor s'a acordat pictorilor Catul Bogdan și Aurel Ciupe câte un premiu de 5000 lei, sculptorului Romulus Ladea un premiu de 5000 lei, pictorului Eugen Gâscă și sculptorului Ion Vlasiu câte un premiu de 3000 lei, iar pictorilor I. C. Dinu (Ilea), Ion Pop Victor și Em. Profeta câte 2000 lei.

In afară de premiile de mai sus au mai fost premiați anterior din alte fonduri și alți expozanți printre cari remarcăm pe pictorul N. Brana care a fost premiat la sibiu cu 10.000 lei pentru opera sa expusă.

Inscrierile la școala normală de gospodărie din Cluj

Cluj, 26 August

Școala normală de gospodărie de stat „Carmen Sylva" din Cluj, înființată cu scopul să pregătească elevele de grad I, absolvente ale școlilor primare și complimentare pentru diferite specialități practice de gospodărie (bucătărie, spălat, călcat, lucruri casnice de ornamentație etc.), în primii patru ani de studii ,iar pe elevele de grad II să le înzestreze cu cultură generală și adâncirea cunoștințelor de specialitate în timp de 3 ani, a publicat un prospect adresându-se părinților să-și trimită fetele în această școală practică.

Taxele de înscriere pentru elevele externe cl. I—IV, s'au fixat în sumă de 2130 lei, pentru clasele V—VII la 2.500 lei, iar pentru elevele interne în anii I—III la 930 lei și anii IV—VII lei 1430 lei urmând ca elevele interne să mai plătească pentru internat în clasele I—IV, suma de 12.000 lei, iar în clasele V—VII suma de lei 12.500.

In afară de elevele de gradul I, și al II-lea, se mai pot înscrie pentru cursul normal de gospodărie pe timp de trei ani, absolventele liceului teoretic, liceului comercial și ale școlilor normale de învățătoare, cu scopul de a fi instruite în vederea ocupării catedrelor de gospodărie la toate școlile urbane de grad secundar și de științele menajului dela școlile de gospodărie.

Pentru cursul normal în afară de taxele de înscriere se va plăti pentru internat suma de 13.000 lei.

Inscrierile se fac până la 1 Septembrie c. zilnic între orele 9-12 și 14-16 la direcțiunea școlii din str. Biserica Ortodoxă

UNIREA DELA ALBA-IULIA

Ultimatul românesc adresat guvernului din Budapesta

Lichidarea unui proces milenar. — Despărțirea de unguri.—

I

Toamna anului 1918 a sguduit din temelii intreaga structură a Europei, provocând prăbușiri de state și frământări naționale cu profunde repercusiuni. După patru ani de război, popoarele beligerante, obosite de zgomotul armelor și îngrozite de atâta vărsare de sânge, nu se gândeau decât la pace. Cele 14 puncte formulate de Wilson și acceptate de toată lumea ca bază pentru desbaterile conferinței de pace, care urma să construiască o nouă fizionomie politică vechiului continent, au fost salutate de Românii din Austro-Ungaria cu un entusiasm indescriptibil, fiindcă între aceste condițiuni președintele Statelor Unite ale Americii accentua cu vădit interes că trebuia garantată României delimitarea unor frontiere juste și bazate pe principiul naționalităților.

Din clipa în care guvernul maghiar a cerut armistițiu și a acceptat să trateze pacea pe temeiul celor 14 puncte fixate de Wilson, Românii din Ungaria de atunci au înțeles porunca destinului de a lichida pentru vecie procesul lor milenar cu stăpânitorii de ieri. Conducerea partidului național român s'a întrunit în ziua de 12 Octombrie 1918 la Oradea, în casa fruntașului dr. Aurel Lazăr și-a întocmit o declarație, care urma să fie rostită în numele neamului românesc de către d. dr. Alexandru Vaida-Voevod dela tribuna Parlamentului maghiar. Prin această declarație, pronunțată în ședința dela 18 Octombrie, „comitetul executiv al partidului național-român din Ardeal și Ungaria ca organ politic al națiunii române", negând guvernului dela Budapesta orice drept de a reprezenta interesele neamului românesc la conferința păcii, a proclamat dreptul acestui neam de a-și hotări singur soarta. Era deci declararea dreptului de autodeterminare care și-a primit consacrarea și forma politico-juridică la adunarea națională dela Alba Iulia. Discursul d-lui Vaida rostit cu prilejul cetirii acestei declarații, era cuvântul de despărtire de către Unguri, fiindcă oratorul cauzei românești a accentuat că nu vorbea în numele unei naționalități ci în numele unei națiuni întregi, care și-a luat libertatea și a intrat în plenitudinea drepturilor ei, proclamându-și hotărârea de a decide singură asupra destinelor ei.

Originea adunării naționale constituante dela Alba-Iulia, în care s'a proclamat cu o însuflețită unanimitate, pe baza, dreptului de autodeterminare unirea cu România, poate fi găsită deci în istorica declarație făcută la 18 Octombrie 1918 în Parlamentul maghiar de Comitetul executiv al partidului național-român. De atunci evenimentele s'au succedat cu o rapiditate atât de vertiginoasă, încât frunturile armatei austro-ungare se destrămară, iar în mijlocul populațiilor civile începură să clocotească nemulțumirile și spiritul de revoltă, cari au culminat în izbucnirea zilelor revoluționare dela începutul lunei Noembrie.

Neamul românesc era pregătit pentru îndeplinirea misiunii naționale la care îl chemau poruncile vremii. Pretutindeni se constituiră consilii comunale și județene, compuse din cei mai de seamă reprezentanți ai poporului nostru cari erau adevărate organisme politice menite să conducă și să apere interesele naționale. Aceste consilii erau primele nucleie ale stăpânirii și administrației românești fiindcă ele au pus stratul de bază la temelia organizării noastre de Stat pe întreg cuprinsul teritoriului românesc din fosta Ungarie. In acelaș timp se formară în toate părțile și gărzi naționale din ofițerii și ostașii români întorsi de pe fronturi. Aceste unități cu caracter militar erau organele executive ale consiliilor naționale și aveau îndatorirea să asigure ordinea și liniștea până la sosirea armatei și poliției românești. Conducerea, îndrumarea și funcționarea unitară a acestor consilii și gărzi naționale s'a făcut prin subordonarea lor Consiliului național român central, care s'a constituit și a activat la Arad în casa și sub președinția lui Ștefan Cicio-Pop. Acest Consiliu național dela Arad a concentrat în mâinile sale toată puterea publică a neamului nostru, fiind exponentul autorizat al aspirațiunilor și revendicărilor românești. El a fost recunoscut de lumea internațională și de guvernul maghiar ca singurul factor și diriguitor al afirmării drepturilor noastre naționale.

Cu ajutorul consiliilor și gărzilor naționale, neamul românesc s'a organizat pretutindeni, pregătindu-se pentru o viață de Stat proprie, astfel după cum prevedeau condițiunile de pace ale președintelui Wilson. Administrația publică a rămas încă în mâinile organelor ce depindeau de guvernul maghiar. Consiliul național român nu mai putea tolera această stare de lucruri și a hotărât să trimită cabinetului dela Budapesta o notă ultimativă, prin care a pretins să i se predea deplina guvernare asupra tuturor teritoriilor locuite de Români. Ultimatumul trebuia să expire în ziua de 12 Noembrie 1918 la ora 18, iar în caz de refuz sau de nerăspuns, Românii erau hotărâți să pună singuri stăpânire pe toată guvernarea și administrația din aceste regiuni, urmând ca guvernul român al Transilvaniei să funcționeze în mod provizoriu la Sibiu, până în momentul incorporării în cadrul marelui Stat al României.

Față de energicul demers al Românilor, guvernul maghiar a trimis imediat la Arad o delegație în frunte cu ministrul Oscar Jászi, ca să trateze și să găsească o soluție de „modus vivendi". Răspunsul verbal dat de Jászi cuprindea în esență următoarele: „Guvernul maghiar recunoaște poporului român din Ungaria și Transilvania dreptul de proprie dispunere asupra sorții sale, în sensul principiilor stabilite de Wilson, și este gata să predea Consiliului național român guvernarea asupra poporului român din Ungaria și Transilvania, putându-se constitui chiar a doua zi guvernul român al acestor teritorii". După ce s'a luat la cunoștință acceptarea integrală a propunerilor românești, tratativele au fost suspendate.

Primele greutăți s'au ivit când șeful delegației maghiare a prezentat în scris răspunsul guvernului dela Budapesta, fiindcă după ce recunoscuse verbal în principiu toate drepturile poporului român astfel după cum fusese ele revendicate prin nota ultimativă a căutat să fixeze liniile unui compromis pe alte temeiuri și pe considerațiuni cu totul greșite, mai ales în ceeace privea datele statistice. Consiliul național român, după ample desbateri, a redactat un comunicat, prin care a adus la cunoștința guvernului maghiar că respinge propunerile stabilirii unui aranjament în afară de principiile din nota sa ultimativă. Delegații unguri n'au vrut să rupă negocierile, fiindcă și-au dat seama că abandonarea terenului de conversații directe ar duce la definitiva pierdere a cauzei lor, Oscar Jászi a formulat o nouă propunere compusă din 11 puncte, cari ranția unei imediate rezolvări a n'aveau însă darul să dea gaproblemei, fiindcă prevedea o serie de soluții cu scopul vădit de a tărăgăna și a transpune justele revendicări ale Românilor pe alte făgașuri. Atunci Consiliul național român, văzând că nu se poate ajunge la nici o intelegere, a încheiat discutiile cu un răspuns categoric, pe care l-a comunicat delegației maghiare și prin care și-a luat libertatea de acțiune, declinând în sarcina guvernului dela Budapesta orice răspundere.

(Va urma).

AUREL COSMA

Aprovizionarea cu zăhăr a populației din orașul și județul Arad

Arad, 24 August

D. dr. Iuliu Ionescu, prefectul județului, sesizat de lipsa tot mai acentuată a zahărului de pe piața orașului și mai cu seamă dela sate, a convocat Sâmbătă la prânz pe reprezentanții firmelor distribuitoare de zahăr „Romcolind" și „Nagy Farkas", spre a studia împreună posibilitățile de satisfacere a nevoilor. La discuțiuni a participat și d. ing. George Șincai, din partea Partidului Națiunii.

In urma discuțiunilor, s'au stabilit următoarele norme după care se va face distribuirea zahărului, norme ce intră imediat în vigoare:

Depozitele „Romcolind" și Nagy Farkas vor distribui 85% din cantitățile ce le primesc comercianților revânzători, clienți obișnuiți, iar restul de 15% se va rezerva penru aprovizionarea directă a populației, a funcționarilor autorităților publice și particularilor. Toți aceștia vor primi maximum 5 kg. de persoană.

Comercianților revânzători li se va furniza zahăr în proporția consumului din anul trecut, majorată cu 20%. Fiecare depozit va aproviziona numai clienții obișnuiți de până aci.

Date fiind nevoile populației de la țară, în primul rând vor fi aprovizionați comercianții din județ. Din primul transport se va rezerva o cantitate de 1000 kg. spre a fi trimisă în județ. In viitor, adică până la fabricarea zahărului din noua campanie de recoltă, se va rezerva 20% din toate transporturile pentru județ. Din această cotă, se vor scădea comenzile directe ale comercianților din județ. In tot cazul, se va avea în vedere majorarea cantităților livrate în județ cu 20% peste consumul din anul trecut.

Repartizarea cotei de 20% din totalitatea transporturilor de zahăr ce sosesc în oraș pe seama județului s'a făcut pe baza consumului din anul trecut, consum care îndică acest procent.

Din discuțiile dela prefectură mai rezultă că lipsurile de zahăr observate în ultimul timp sunt trecătoare, ele datorându-se greutăților întâmpinate cu transportul și nici decum epuizării stocurilor existente. In urma măsurilor de mai sus și intervenției făcute pentru ușurarea transportului, peste câteva zile populația va fi aprovizionată cu suficiente cantități de zahăr.

Domnii abonați sunt rugați ca la orice reclamație sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt serviți, la reînoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poștal eticheta abonamentului expirat.